

Environmentální politika EU

1 Obsah

1	OBSAH	1
2	ÚVOD	1
3	HISTORIE VZNIKU ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKY EU	2
4	ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKA EU DNES	5
5	INSTITUCE ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKY EU	6
6	ZEMĚDĚLSTVÍ A POTRAVINY	7
7	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	8
1.1	ECOLABEL EU.....	9
1.2	OCHRANA PŘÍRODY – NATURA 2000	9
8	KLIMA	10
9	ENERGETIKA	10
10	EKOLOGICKÉ PODNIKÁNÍ V EU (ISO 14001 A EMAS)	11
11	UŽITEČNÉ ODKAZY	11

2 Úvod

Úkolem následujícího studijního materiálu bude seznámit čtenáře s problematikou environmentální politiky EU. První část je věnovaná počátkům vzniku této politiky v EU a historií vývoje jednotlivých myšlenek environmentální politiky. Nadále budou čtenáři seznámeni především se současnými problematikami dílčích segmentů, které mají určitou spojitost s environmentální politikou. Mezi tyto oblasti patří: zemědělství a potravinová politika, ŽP, ochrana klima, ovzduší a energetika. Poslední část je věnována způsobům, jakým se politika EU snaží přinutit producenty všech odvětví k přechodu na ekologicky šetrnou produkci svých produktů a tím dosáhnout všech cílů, které si EU v rámci ŽP stanovila.

3 Historie vzniku environmentální politiky EU

Před vznikem EU se původní seskupení nazývalo Evropské společenství. V roce 1951 došlo k založení Evropského společenství uhlí a oceli a následně roku 1957 prostřednictvím Římské smlouvy došlo k založení EHS (Evropského hospodářského společenství) a Euroatomu. Vznik EU datujeme k roku 1992, kdy byla vydána Maastrichtská smlouva.

Díky rostoucím problémům spojených s ŽP došlo k vytvoření legislativy EU, která se zprvu týkala sestavení společných standardů na **ochranu spotřebitelů** při zajišťování volného pohybu zboží mezi členskými státy. Postupně však byla přijímána i ta opatření, které se zabývala **ochranou ovzduší** či ochranou před **hlukem**.

Hlavní motivy EU v letech 1968 – 1970 byly následující:

- Zajištění obyvatelům EU **kvalitní zdroje pitné vody a potravin**
- Zajištění **stejných podmínek pro podnikání**
- **Odstranění bariér** mezi členskými státy EU

1982 – 1986 – 3 EAP

V roce 1972 se konala Stockholmská konference o ŽP a rozvoji, která byla zaměřena na dosažení ucelenějšího řízení v oblasti ochrany ŽP. Následně na to vznikl **První environmentální akční program ES**, který byl zaměřen především na:

- Vytvoření legislativních a administrativních prostředků zaměřených na ochranu ŽP,
- posílení základny k dalšímu rozvoji politik pro hodnocení možných ekonomických dopadů,
- rozvinutí vědeckých kritérií, metodologií a výzkumu v environmentální oblasti.

V roce 1977, kdy vznikl **Druhý environmentální akční program ES**, se ekonomika EU, v důsledku *ropné krize*, nacházela v určité stagnaci, tudíž samotný ekonomický záměr tohoto akčního programu byl zcela odlišný oproti programu minulému. Nyní šlo ES a jeho environmentální politice o to, aby politika byla více orientována na **preventivní opatření** a celkovou předvídatelnost. Principy tohoto environmentálního programu byly založeny na:

- zaměření se na prevenci před environmentálními výkyvy,
- zabránit takovému využívání přírody, které ho závažně

poškozuje,

- náklady na prevenci a nápravná opatření musí nést znečišťovatel - platí producent znečištění (PPP),
- aktivity jednoho členského státu nesmí poškozovat jiný členský stát,
- politika ochrany členských států musí respektovat zájmy rozvojových zemí,
- ochrana ŽP je povinností každého občana žijícího na území EU,
- členské státy a ES by měly podporovat mezinárodní a celosvětovou ochranu ŽP,
- rozhodnutí o problému by mělo být přijato na úrovni, které z hlediska vyřešení daného problému neúčinnější,
- státní programy ochrany ŽP členských států ES je nutno koordinovat na základě koncepce a politiky ES,
- vědecká poznání je třeba rozvíjet tím způsobem, aby bylo možno přijímat určitá opatření

Pol. 80. let – přijetí Jednotného evropského aktu + začlenění environmentální politiky do smlouvy ES

1987 – 4 EAP

V období let 1982 – 1986, kdy byl zpracován **třetí environmentální program**, dochází již k tomu, že environmentální politika zaznamenává určitou **integraci i do ostatních politik**. Tudíž může být řečeno, že již není „osamocena“ a na podobu jejího znění je brán zřetel i při implementaci politik v dalších odvětvích, které určitým způsobem ŽP ovlivňují.

Značným nedostatek v tomto období je chybějící právní rámec pro společnou environmentální politiku ES a její zakotvení v primární legislativě (problematika ŽP).

Hlavní motivy environmentální politiky EU, které byly rozvinuty v EAP 1-3 jsou:

- Zaměření politiky na opatření proti znečištění
- Přístup založený na předcházení a předvídání environmentálních akcí
- Integrace environmentálních cílů ES do politiky členských států

1990 – 5 EAP

- Začlenění en. Pol. Do jednotlivých sektorů politik EU

V **80. letech** environmentální politika zaznamenává rychlý rozvoj především v důsledku **četných průmyslových havárií** a problematikou odumírání lesních porostů. V reakci na to, se

zvýšilo politické a veřejné uvědomění o environmentální politice a v polovině 80 let, kdy byla **rozšířena i smlouva o ES**, bylo začleněno ustanovení, které se týkalo zdokonalení environmentální politiky v evropských společenstvích. Následně došlo k přijetí Jednotného evropského aktu, který začleňoval i výše uvedené motivy environmentální politiky a byl začleněn do Smlouvy o ES. Tento akt navíc vedl k aktivní účasti ES v mezinárodní spolupráci v oblasti ochrany ŽP.

- Doplnil Smlouvu o založení EHS o hlavu II – životní prostředí.
- Zakotvení pojmu v primárním právu – „ochrana ŽP“
- Vymezení cílů a principů environmentální politiky, které byly vymezeny v roce 1973 (1EAP)

Čtvrtý environmentální akční program byl zaměřen především na implementaci politik, **nástrojů a opatření**, které mohou být využity k dosažení environmentálních cílů. Již v tomto období bylo zavedeno mnoho nástrojů, které mohly být využívány k dosažení environmentálních cílů a k implementaci environmentálních politik na úrovni členských států.

- regulační nástroje (standardy)
- Informační prostředky – oceňování dopadů na prostředí (EIA)
 - Eko – auditing
 - Eko-labeling
- Ekonomické nástroje a mechanismy – poplatky, ekologické daně, subvence

V roce **1990** vznikl záměr o vytvoření Pátého environmentálního akčního programu – **„Směrem k udržitelnému rozvoji“**, který se měl především zaměřit na politiky a celkové strategie, na ekonomický a sociální rozvoj dané země a občanů takovým způsobem, aby se prostřednictvím tohoto rozvoje snížily negativní dopady na prostředí a přírodní zdroje, které jsou pro lidské aktivity významné. Tento program měl tedy vytvořit předpoklady do roku 2000 pro nasměrování EU na cestu udržitelného rozvoje.

Díky vzniku Maastrichtské smlouvy v roce 1992 byla zavedena ochrana ŽP jako samostatná politika. Pátý environmentální akční plán představoval prohloubení a rozvinutí předchozích programů. V oblasti **průmyslu** se tato opatření týkala především podpory rozvoje nakládání s odpady, zdokonalování dostupností informací pro spotřebitele, přijmutí určitých standardů pro výrobní procesy a produkty v rámci EH a udržení konkurenceschopnosti Společenství. Z hlediska **energetiky** se ES zaměřilo na zvýšení efektivnosti, omezení spotřeby fosilních paliv a podporu využívání obnovitelných zdrojů energie. V **dopravě** šlo o podporu rozšíření vozidel veřejné dopravy a zlepšení využívání kvalitnější pohonných hmot. V rámci **zemědělství** se jednalo o provedení reformy společné zemědělské politiky a rozvoje lesnictví.

Pro samotnou realizaci byly zavedeny nástroje politiky ES, prostřednictvím kterých mělo dojít k dosažení výše uvedených cílů:

- Zdokonalení údajů o ŽP,
- vědecký výzkum a technologický rozvoj,
- odvětvové a územní plánování,

- ekonomický přístup a zajištění „správných cen“,
- profesní vzdělání a školení,
- mechanismus finanční podpory.

Největší posun v rámci environmentální politiky a 5 EAP byl zapříčiněn díky **začlenění environmentální politiky i do sektorových politik.**

Avšak již v průběhu implementace tohoto programu, byly viditelné značné problémy, díky kterým bylo jasné, že vytvoření podmínek pro přechod k udržitelnému rozvoji do roku 2000 je zcela nereálné. To i vyplynulo v roce 1996 z předložení Zprávy o pokroku zavádění 5EAP do praxe, která konstatovala významný posun ve všech sektorech, na které byla politika zaměřena, avšak nedostatečný posun pro naplnění cíle do roku 2000. Tato nedostatečnost byla především způsobená nedostatečnou konkretizací jednotlivých úkolů a cílů, díky které nebylo možné provést monitoring a zhodnocení průběhu realizace.

V roce **2002** byl přijat **6EAP**, na základě požadavků:

- Stanovení souboru cílů a priorit pro rozvoj na budoucích 10 let,
- Formování jasné vize ochrany přírodních ekosystémů a kvality života, který je založen na zdravém prostředí apod.,

pod názvem „Prostředí 2010: Naše Budoucnost, Naše Volba“. Díky vysokým environmentálním standardům tohoto plánu, které představují hnací sílu i díky vysokým dílčím cílům a inovacím, jež jsou zaměřené na uspokojování poptávky po zbožích a službách a čistém a zdravém prostředí zároveň. Tento akční plán se soustředil na následující oblasti:

- Přístupy k řešení klimatických změn
- Ochrana unikátních zdrojů v přírodě a biodiverzitě
- Prostředí a zdraví
- Přírodní zdroje a odpady – zajištění „udržitelného řízení“
- Další tematické strategie v rámci 6EAP:
- Čisté ovzduší pro Evropu (CAFE)
- Ochrana půdy
- Udržitelné využívání pesticidů
- Ochrana a uchování mořského prostředí
- Prevence odpadů a recyklace
- Udržitelné využívání a management zdrojů
- Městské prostředí

4 Environmentální politika EU dnes

V roce 2010 byl schválen dokument Evropa 2020, který je strategickým plánem EU pro následujících deset let, tedy do roku 2020, a navazuje na Lisabonskou strategii, jíž platnost byla v letech 2000 - 2010. Cílem tohoto dokumentu, je dosáhnout hospodářského růstu, který by byl inteligentní, udržitelný a inkluzivní.

Strategie zahrnuje pět dílčích cílů, jenž jeden z nich se také týká životního prostředí na území EU. Konkrétní prioritou tohoto dílčího cíle je:

- Snížení emise skleníkových plynů o 20 % (či 30 % pokud k tomuto cíli budou vytvořeny podmínky) s porovnáním se stavem z roku 1990,
- Zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů na 20 % a
- Zvýšení energetické účinnosti o 20 %.

První dva cíle strategického dokumentu byly realizovány v rámci „klimaticko–energetického balíčku“ a vstoupily v platnost již v roce 2009

V dílčím cíli „*změna klimatu a udržitelného zdroje energie*“ v jednotlivých členských státech EU od roku 2010 množství skleníkových plynů v ovzduší (vyjádřené k množství v roce 1990) značně pokleslo. Česká republika se v tomto porovnání řadí mezi státy, které naplňují cíl snížení emisí skleníkových plynů o 30 % do roku 2020. Mezi členské země, které prozatím tento cíl nenaplní a pravděpodobně se jim ani tomuto cíli nepodaří přiblížit ani na konci platnosti strategického dokumentu, patří zejména státy jižní Evropy.

Avšak již po třech letech platnosti strategického dokumentu v roce 2013 je možné vidět určitý posun k naplnění cíle u členských zemí jako je: Lucembursko, Nizozemí, Itálie a Francie, kteří prozatím dosáhli cíle snížení o 20 % emisí oproti roku 1990.

Ve vývoji podílu množství obnovitelné energie v členských státech EU, Česká republika od vstupu do EU tento podíl prozatím ustálila na 13,9 %. Pokud by vývoj pokračoval ve stejném tempu, dá se předpokládat, že i ČR by se mohla v roce 2020 řadit mezi státy, kterým se tento cíl podaří naplnit.

5 Instituce environmentální politiky EU

1. **Evropská komise**- dohlíží nad implementací jednotlivých právních aktů v členských státech, zda členský stát dodržel danou zásadu či opatření a zda byla užita správným způsobem.
2. **Generální ředitelství pro životní prostředí a jadernou bezpečnost** - pokud dojde k podezření, že právo EU nebylo dodrženo, může uplatnit určité právní kroky. Nadále tato instituce řeší stížnost občanů a nevládních institucí. V některých případech instituce zastupuje EU na mezinárodních konferencích.
3. **Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin** (ENVI)
4. **Rada ministrů životního prostředí**, která se skládá z ministrů ŽP jednotlivých členských států, kteří se setkávají zhruba čtyřikrát za rok.
5. **Evropská investiční banka** je instituce, která byla založena roku 1958 Římskou smlouvou. Z hlediska ŽP je tato instituce také důležitým článkem, jelikož díky půjčkám, které poskytuje soukromému či veřejnému sektoru, mohou tyto subjekty naplňovat požadavky a cíle environmentální politiky EU a tím naplňovat evropský dlouhodobý záměr.
6. **Evropská agentura pro životní prostředí** (EEA) se zabývá především vypracovávání analýz nejnovějších trendů vývoje ŽP a zároveň také koordinuje Evropskou informační a pozorovací síť pro ŽP.

6 Zemědělství a potraviny

Počátky zemědělské politiky na území dnešní EU jsou datovány k roku 1962, kdy hlavním cíle bylo „zvýšení produktivity zemědělství za účelem stabilní dodávky potravin za přijatelné ceny a zajištění přiměřené životní úrovně zemědělcům v EU.“ V dnešní době je to především „zabezpečení dodávek potravin, udržitelné hospodaření s přírodními zdroji v rámci měnícího se klima a péče o krajinu ve spojitosti se zachováním životaschopnosti venkovského hospodářství.“¹

Společná zemědělská politika (dále jen SZP) je řízena a financována z rozpočtu EU a její primární funkcí je produkce potravin. Nadále EU podporuje zemědělce i v zachování půdy a krajiny či finanční výpomoc při snaze vyrovnat se se změnami klimatu. Proto je zemědělství spojeno jak s produkcí potravin, tak zároveň i se snahou chránit přírodu na území jejich států.

Zemědělství a ŽP se navzájem ovlivňují. EU se snaží prostřednictvím regulací zemědělské činnosti být čím dál tím více šetrnější k ŽP. V této souvislosti v roce 2013 vstoupila v platnost reforma SZP, která ukládá zemědělcům přejít na environmentálně udržitelné zemědělství v případě, že i do budoucna chtějí dostávat finanční podporu z evropských zdrojů. Nadále musejí zemědělci respektovat stanoviště volně žijících živočichů, biologickou rozmanitost či správu vodních zdrojů. Vzhledem k tomu, že značná část zemědělské půdy se nachází v oblasti Natura 2000, která je závislá na lidské činnosti a obhospodařování této půdy, jsou zemědělci zavázáni k šetrnému zacházení a obhospodařování této půdy.

I přes to, že se SZP snaží podporovat zemědělce na území EU k tomu, aby jejich produkce měla stálý růst, pozornost se v posledních letech zaměřila především na:

- Provozování zemědělské činnosti takovým způsobem, aby nedocházelo ke zvyšování emisí skleníkových plynů resp. způsobem, který by je napomohl snížit,
- Užívat ekologické postupy či
- Naplňovat požadavky ŽP

V rámci finanční podpory na modernizaci zemědělské techniky je brán ohled na ekologicky udržitelnou techniku, nadále jsou podporováni např. zemědělci, kteří k produkci svého zboží užívají cestu ekologického zemědělství.

V rámci produkce **potravin** se EU snažila zabezpečit jejich kvalitu a nezávadnost prostřednictvím obchodních metod, certifikací, hygienických předpisů a určení produktů zvláštní jakosti. Vedle označení produktů zvláštní jakosti jako je chráněné označení původu či chráněné zeměpisné označení, existuje i logo ekologického zemědělství, které zaručuje dodržování evropských norem při produkci nebalených potravin v rámci ekologického zemědělství.

¹ Politiky EU. *Zemědělství* [online]. Lucemburk, 2014, 16 [cit. 2016-05-03]. DOI: 10.2775/94270. Dostupné z: http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/cs/agriculture_cs.pdf

7 Životní prostředí

Jedním z hlavních cílů EU v rámci životního prostředí je „zlepšovat kvalitu ŽP, chránit zdraví obyvatel, využívat přírodní zdroje rozumně a uvážlivě a prosazovat mezinárodní opatření v zájmu řešení celosvětových i regionálních environmentálních problémů.“ Strategie ŽP umožnila vzniku určité synergie soudružnosti napříč politikami jednotlivých odvětví v rámci EU. Jedním z úsilí politiky ŽP v EU je dosažení účinnějšího užívání přírodních zdrojů a zamezit jejich plýtvání či užívání způsobem, které má negativní dopady na ŽP.

Z historického vývoje environmentální politiky EU je patrné, že od 70. let změnila svůj způsob implementace. V současnosti je jejím privilegiem především předcházet než napravovat škody způsobené na ŽP.

Pokud některá z členských zemí nedodrží právní předpisy vydané EU, je možné podat na tento stát žalobu u Evropského soudního dvora, což je však až tou polední variantou. EU se snaží především svým členských států s implementací environmentální politikou pomoci. Členové EU mohou na svém území motivovat producenty i spotřebitele k ekologičtějšímu chování prostřednictvím daní a dotací.

K získání jednotlivých údajů a dat o situaci ŽP bylo vytvořeno mnoho programů, které slouží pro tvorbu environmentálních politik a jejich následnou implementaci. Jedním z takových je např. Copernicus, který poskytuje údaje o planetě Zemi přes družici na oběžné dráze, nadále prostřednictvím monitoringu na moři, pevnině a v atmosféře. Z takto získaných dat pak Evropská agentura pro životní prostředí vytváří datové soubory a také vytváří různé indikátory a zprávy o stavu ŽP. EU se také snaží o zvýšení informovanosti o stavu ŽP nejen členských států, ale také jejich občanů. Každoročně pořádá tzv. Zelený týden v Bruselu či uděluje cenu Evropské zelené město.

Ekologie a ekonomie spolu souvisí, toho je i přímým důkazem snaha EU o prosazení užívání obnovitelných zdrojů energie, které jsou členskými zeměmi poměrně kladně přijímány.

- Avšak z hlediska ekologických inovací a jejich zavádění většina členských států zaostává. Jedním z hlavních důvodů jsou vysoké náklady pro jejich implementaci do výroby, které nejsou skutečné tržní ceny produkovaných výrobků schopny pokrýt.
- Nadále kontra produktivním činitelem jsou v tomto ohledu i dotace, které jsou poskytovány na produkci statků prostřednictvím neekologických činností/ produkce, tudíž při této produkci dochází k plýtvání přírodních zdrojů apod.

Jednotlivé segmenty spadající do ochrany ŽP:

Chemické látky - z hlediska průmyslu a udržení určité konkurenceschopnosti jednotlivých odvětví jsou dnes jejich neodmyslitelnou součástí. V tomto segmentu má EU jednu z nejpropracovanějších legislativních úprav nazývajících se REACH (registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek), která zabezpečuje nakládání s chemickými látkami v rámci šetrného zacházení k ŽP.

V **odpadovém hospodářství** je největší úsilí Komise, aby docházelo k recyklaci odpadů, ze kterých by po té bylo možno získat nové zdroje pro opětovné užití. K naplnění tohoto cíle souží např. poplatky za vznik či

užití skládek, poplatky za odvoz odpadu či konkrétní právní regulace vztahující se na elektronická zařízení, baterie, akumulátory či automobily, které již byly vyřazeny z užívání.

Ochrana ovzduší - EU se daří prostřednictvím regulací snížit množství emisí v ovzduší a tím naplňovat i dílčí cíle ochrany zdraví občanů EU a ŽP. Jedním z nejnovějších regulačních opatření, které bylo představeno v roce 2013, je Čisté ovzduší, které obsahuje soubor opatření, prostřednictvím kterých by mělo být dosaženo zlepšení kvality ovzduší díky snížení objemu nežádoucích emisí, které především produkují velké průmyslové podniky, doprava, zemědělství či energetika. Více se na ochranu ovzduší a klima zaměří následující kapitola.

Ochrana vod - posledních letech se touto problematikou zabývala četná opatření, která věnovala pozornost především těm sektorům, u kterých docházelo k velkému podílu spotřeby vody (např. zemědělství, průmysl či domácnosti). Do roku 2015 měly členské státy za úkol naplnit požadavky kvality vody ve všech zdrojích vody na svém území. Nadále se vztahovala pozornost i na mořská prostředí ve spojitosti s odpady, které se v těchto prostředí vyskytují. V této souvislosti musely členské státy do roku 2015 zabezpečit všechen odpad, který se objeví v moři či je z moře vyplaven tak, aby nepoškozoval jednotlivé segmenty fauny a flóry vyskytující se v těchto vodách.

Regulace **hluků** na území členských států, který má negativní dopady jak na faunu, tak i na samotné obyvatele. EU reguluje míru hluku u mnoha činitelů. Od roku 2002 mají povinnost členské státy sestavovat „hlukové mapy“ ve velkých městech a v okolí hlavních dopravních cest.

EU se svým konáním a regulacemi snaží snižovat trend posledních let, kterým se stalo **odlesňování** lesních ploch. Díky tomu EU provedla celosvětovou výzvu na snížení odlesňování, které by vedlo až k úplnému zastavení do roku 2030. Prozatím EU přijala všechna opatření proto, aby k naplnění tohoto cíle mohlo dojít, avšak z celosvětového hlediska je tento cíl na tak krátký časový horizont velice optimistický.

Pro regulaci **půdních ploch** EU nemá jednotné právní opatření, avšak v tomto hledisku jsou jednotlivé regulace obsaženy v dílčích právních předpisech týkajících se např. ochrany vodních zdrojů, zemědělství, chemických látek apod.

1.1 Ecolabel EU

Od roku 1992 mohou firmy resp. jejich produkty dostat označení produktu, který je šetrnější k ŽP. Takovéto označení produktů je možné na celém území EU. V ČR se role zprostředkovatele udělení ujala společnost CENIA, která přijímá žádosti a uděluje tuto značku jednotlivým zájemcům, kteří musí pro udělení splnit příslušná kritéria.²

1.2 Ochrana přírody – Natura 2000

Natura 2000 je celoevropská síť oblastí ochrany živočišných a rostlinných druhů kterých je cca 26 000 na území celé EU. Počátky tohoto konceptu jsou

² O Ekoznačení: Program ekoznačení Evropské unie. *Cenia.cz* [online]. [cit. <http://www1.cenia.cz/www/node/611#program> EU

datovány k roku 1979, kdy byl přijat první právní předpis sloužící k ochraně přírody resp. k volně žijícího ptactva, nadále tato síť byla posílena směrnicí o přírodních stanovištích. Na území ČR byl první právní předpis, zaměřený na oblasti Natura 2000, schválen v roce 2004/ 5.

Hlavní myšlenkou celého konceptu Natura 2000 je to, že člověk je nedílnou součástí přírody a měli by tyto dva subjekty vedle sebe fungovat jako rovnocenní partneři. Díky tomuto programu se pečuje o zdravé ekosystémy, které poskytují obyvatelům členských států vodu, uložisko uhlí ochranu proti záplavám či pobřežní erozi.³

8 Klima

Jak vychází i ze strategického dokumentu Evropa 2020 ambice EU na snižování emisí v ovzduší jsou hodně vysoké a optimistické. Avšak v roce 2014 se nejvyšší představitelé členských států dohodli na přijetí rámcového dokumentu týkajícího se klimatu a energetiky, který má ještě ambicióznější cíle z hlediska konkurenceschopnosti, bezpečnosti a udržitelnosti až do roku 2030, kdy by mělo dojít ke snížení emisí skleníkových plynů až o 40 % oproti úrovni v roce 1990. Tento cíl a především jeho naplnění bude pro EU hlavním nástrojem systém obchodování s emisemi.

Důležité pro EU je také udržet globální oteplování pod 2 °C. K tomuto cíli se EU zavázala prostřednictvím strategie do roku 2050, kdy bude třeba, aby EU jako celek přešla na nízkouhlíkovou produkci, což znamená snížit podíl emisí v ovzduší o 80 – 95% oproti roku 1990, což bude vyžadovat, aby se členské státy staly a tím i celá EU nízkouhlíkovou ekonomikou. EU se v boji proti globálnímu oteplování snaží bojovat prostřednictvím obchodování s emisními povolenkami, které bylo zavedeno v roce 2005.

Díky snaze snížit množství podílů uhlíkové energie zavedla EU program NER 300, který se zabývá podporou rozvoje inovativních nízkouhlíkových technologií a je financován díky příjmům z prodeje emisních povolenek EU. Tato finanční podpora je směřována především na oblast obnovitelných zdrojů energie a ukládání uhlíkových emisí produkovaných elektrárnami.

9 Energetika

Energetika patří v EU k velice strategickým odvětvím, bez které by se nedokázali občané členských států již obejít. Její spotřeba podléhá znečišťování ovzduší, vody, půdy či podnebí a je úkolem EU tyto dopady co nejvíce regulovat, aby bylo dosaženo jednotlivých dílčích cílů z hlediska ochrany ŽP. Proto i samotná budoucnost EU bude tíhnout k menšímu podílu užívání fosilních paliv, které způsobují značné množství emisí oxidu uhličitého v ovzduší, a zároveň ke zvýšení podílu užívání alternativních zdrojů energie, které jsou bezemisní.

I díky dokumentu Evropa 2020, který deklaruje cíl navýšení počtu spotřeby energie z obnovitelných zdrojů na 20 %, došlo k rozmachu kapacit, které tento cíl mohou naplnit.

- Např. v roce 2011 došlo k rozmachu instalací solárních panelů, z toho cca 70 % bylo instalováno na území EU.

³ Co je Natura 2000. *Nature.cz* [online]. [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=2102&akce=&sshledat=>

- směrnice o energetické náročnosti budov prostřednictvím energetických štítků, které mají informovat spotřebitele o množství spotřeby energie jak budovy tak i v rámci jednotlivých energetických spotřebičů a objemem nákladů, které budou muset na energie vynaložit.
- eko – designu jednotlivých přístrojů, které by umožnily nižší spotřebu energie. V tomto ohledu byla prozatím největší změnou ukončení výroby klasických žárovek, které byly nahrazeny žárovkami s nižší energetickou spotřebou.

10 Ekologické podnikání v EU (ISO 14001 a EMAS)

Norma ISO 14001 i nástroj EMAS jsou v EU používány jako nástroje k zavedení environmentální managementu v jednotlivých podnicích. Oba dva fungují na bázi dobrovolnosti a akceptovat jeden z nich či oba mohou všechny druhy podniků bez ohledu na jejich velikost či oblast podnikání.

Hlavním cílem EMASu je pomoc firmám zlepšit jejich environmentální a finanční výkonnost a nadále prezentovat jejich dosažené úspěchy v oblasti ŽP zainteresovaným subjektům jejich podniků. Pro zapojení každého podniku stačí, aby splnil jednotlivé požadavky na přijmutí a platil roční poplatek za užívání tohoto nástroje. V posledních letech je EU zaměřená na pomoc především malým a středním podnikům, kterým i samotné členské státy poskytují větší podporu prostřednictvím snadnějšího přístupu k informacím, podpůrných fondů apod.

11 Užitečné odkazy

<http://www1.cenia.cz/www/>

<http://ec.europa.eu/eurostat>

http://ec.europa.eu/index_en.htm

<https://www.euroskop.cz/8926/sekce/zivotni-prostredi/>

<https://www.czp.cuni.cz/info/EU/Bruzura/iii.htm>

http://ec.europa.eu/environment/news/efe/index_en.htm